

Introitus: *Nebudu zahanben tehdy, budu-li brát zřetel na všechna tvá přikázání. Z přímého srdce ti vzdávám chválu, že se smím učit tvým spravedlivým soudům.*

Sestry a bratři: *Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Amen*

(1. list Petřův 5,5 a Žalm 119, 6n)

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.

Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.

Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.

Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.

Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci.

Ale sedmý den je den odpočnutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytce ani tvůj host, který žije v tvých branách.

V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul.

Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý.

Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.

Nezabiješ.

Nesesmilníš.

Nepokradeš.

Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví.

Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.“

Exodus 20, 2-17

Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.

Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane.

Kdo by tedy zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího; kdo by je však zachovával a učil, ten bude v království nebeském vyhlášen velkým. Neboť vám pravím: Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákoníků a farizeů, jistě nevejdete do království nebeského.

Matoušovo evangelium 5, 17-20

Ani čárku

Ptal jsem se minulou neděli: Má člověk slibovat? A odpovídal jsem: „Ano!“ s důvěrou v Boží moc, která pracuje v nás. V dokazování jsem užil slovo, které říká, že nemusíme své „Ano“ hledat kdovíkdě, že jej máme v ústech. Pochopitelně mne vzal jeden diskutující za slovo (a já ty diskuse mám moc rád) a prohlásil, že on má v ústech akorát rozbité zuby a paradentózu. Nic jiného tam nemůže najít.

Jistě, je třeba dodat, že text myslel na ty, kteří si přivlastnili Boží zákon, nejvýslovněji řečený v Desateru svěřeném Božím lidu. A na to následovala další připomínka, která namítala celkem správně, že to Desatero se nedá dodržet. Nikdo nemá šanci, žádný anděl. To není možné. Vlastně to vyslovila Gábina Osvaldová, když napsala pro Lucii Bílou text písničky na Kohenovu Halelujah.

Tedy, pominěme, že naprosto zrušila smysl té písně a z Halelujah udělala *Šaravara pa pa*. Ale budiž. Daleko důležitější je všimnout si českého masochismu, ve kterém se snažíme vnutit do jiné reality a zpívat o tom, co neděláme, o ideálech a snech.

Ten text má jenom deset vět / Kdo chce, ten může přemejšlet / Však né každýho jeho obsah chytí
Že je to návod praktický / A asi platí na vždycky / Rozhodně má širší využití
Hallelujah ...
Těch deset bodů božích vět / By klidně mohlo spasit svět / Jenže pořád někde něco vázlo
Jak umíme se vymlouvat, / Já kdybych moh, tak já bych rád... / Jenže jsme už dávno zvyklí na zlo
Hallelujah ...
A nemusíš znát kopce knih / A používat slovo hřích / Ber to jako recept na kulajdu
A nemusíš stát v kostele / A vzývat strážný anděle / I když já tam radši občas zajdu
Hallelujah ...
Tak předně bysme neměli / Furt lízt do cizích postelí / A lhát a rvát se, i když se to nedá
A udávat svý sousedy / Mít chuť na jejich obědy / Taky je to ostuda, až běda
Hallelujah ...
A možná si zas vzpomenout / Že moc práce je dušežrout / A že je dobrý sednout si a zpívat
A možná děti naučit / Že slabí mají právo žít / Vždyť už se na to vážně nedá dívat
Hallelujah ...

Desatero je smlouvou lásky¹

Všimněte si, že jsem nepoužil a nepoužiji slovo přikázání. Pojem Desatero přikázání se vžil s obrázkem vztyčeného ukazováku a nesplnitelných povinností, jimž se vytratil smysl. Pokusím se vám předložit jiný obraz. Představte se židovskou svatbu, kde k ženichovi přichází nevěsta a ženich jí dává smlouvu, často zarámovanou v rámečku na zeď, kde se jí pod baldachýnem vlastnoručně zaslubuje věrností a slibuje sankce, když bude nevěrný a to dokonce v peněžních obnosech. Hospodin na Sinaji dal svým lidem těch Deset slov jako smlouvu lásky a oni ji pod Sinajem slavně přijali. Vyšli za ženichem před smlouvou z jistoty Egypta, nechali se tak namluvit, a poté jim po sedmi týdnech známosti je dáno unikátních svatebních deset slibů, které připomínají důvod, pro který nemusí dělat to, co všichni kolem.

Desatero není pro nevěřící

Musím se ohradit vůči tomu, že by mělo být Desatero závazným pro celou křesťanskou civilizaci. To představa Gábiny Osvaldové či Lucie Bílé je proti smyslu Desatera. Tato smlouva nemůže být pro nevěrce, pro lidi bez vztahu k Hospodinu, pro lidi, kteří si zvolili radši dřepět v egyptských křeslech a být v otroctví s čerstvou zeleninou, než jít za svobodou – ať to stojí, co stojí. To, že prosáklo Desatero do obecného práva, je pochopitelné. Neznám srozumitelnějšího ideálu. Ale prosáklo jen s tím mýtem zákazů, který je falešný. Proto v právním řádu nemůže nikdy úplně fungovat. Funguje jen tam, kde jsou lidé na cestě, putující ke slíbenému zítřku.²

Možná k něčemu je přece i pro nevěřící. Nevěřící podle Desatera může tušit, že by bylo dobré začít

---

1 Jak říká Rabbi Marc Stern v knize Desatero v životě židů a křesťanů, kterou vydal spolu s luterským teologem H.G. Pöhlmanem: *Desatero přikázání jsou i z židovského pohledu pravidla pro osvobozené otroky, žádný bič na otroky... Ve všech přikázáních jde o to, předávat dále Boží lásku, kterou nám Bůh daruje ve své smlouvě lásky.*

2 A ještě něco: Desatero nevyprázdňuje ani to, když jeho platnost zpochybní ta lidská strana. To ostatně vyvolený národ dělal dost často, že upadal do pochybných vztahů a na svého ženicha zapomínal. Románek za románkem však nevyvrátil stabilitu ženichova slova. Když si už Jákobovy potomky Hospodin vzal jako nevěstu, svoje smlouvy držel. Proto se může zdát, že zaniká význam Desatera a křesťanské kultury, jež Desatero vděčně přijala i pro sebe. Jistě, nebylo by to poprvé. A také to – pokud ženich neuzná jinak – nebude naposled. Na kvalitě Desatera a slibů v něm obsažených to však vůbec nic nemění.

se o Boha zajímat. Desatero je nesrovnatelné s historicky staršími³ právními kodexy už z principu. Ač není právním kodexem, stojí za srovnání.

Desatero je pro věřící

Ti lidé jej mají v ústech, protože jej denně vyznávají⁴ a mají jej také v srdci. Je to tak! Žádné prázdné opakování příkazů. Desatero vůbec nejsou příkazy, ale oznámení. Přesněji to zní takto: *"Já jsem Tvůj Bůh, který tě vyvedl (původně to zní bez přesného určení času, takže vyvedu a vyvádím) ze země dvojího útisku, nebudeš mít jiných Bohů mimo mne..."* Jsem tvůj Spasitel, zachraňuji tě z útisku otroctví a blíže neurčeného dvojího útisku. Tedy počítaje v to i zlo, které si dovedeš způsobit sám. Jsme tedy spaseni, jako Izrael byl spasen. A to spasení Pán Ježíš přišel naplnit.

A protože Pán Ježíš přišel ten text Desatera *dovršit*,⁵ nikoli zrušit, můžeme se při křtu odvažovat říci „Ano!“. Ježíš nám vkládá nám do úst svůj nový zákon, usidluje se v našem srdci a v celém životě. Tak můžeme vyznávat „Ano!“ i při vstupu do manželství, do svazku sboru, do celoživotní služby Pánu bez pozemského partnera a prostě i jinak. Tedy: „Ano!“ dobrému Bohu na vše, co řekl.

„Já Hospodin střežím vinici, každou chvíli ji zavlažuji. Aby ji nic nepostihlo, noci dnem ji budu střežit. Ježíš řekl: „Já jsem ušlechtilá réva a můj Otec je vinař. Každou ratolest, která ve mně nese ovoce, odřezává, a každou, která nese ovoce, čistí, aby nesla více ovoce.“

(Izajáš 27,3, Jan 15,1-2)

---

3 Velká čest Chamurappimu (1792 až 1750 před Kristem) a všem jeho předchůdcům. Ale jejich zákoníky popisují to, co je rozumné, bylo a bude rozumné ve všech zemských šířkách, ale naprosto jim chybí pojetí smlouvy vyjadřující vztah, smlouvy lásky. Chamurappi pochopil systém udržení moci. A vytvořit organizační řád zvuče a mezi tím naznačit, že se nemá krást, to je opravdu málo. Jsou také daleko mladší kodexy zákona, které vypisují obecně přijatelné normy, takže nezáleží na stáří.

Všechny, jak starší či mladší kodexy, jsou vyjádřeny jen a jen normou a trestem. Nikdo za nimi nestojí, než král, který když byl poražen či zemřel a zapomnělo se na něj, byl "přezákonikován" jiným králem. Tzv. křesťanská civilizace by se tedy měla radši hlásit k Chamurappimu a tvrdit, že se Chamurappi "vyprázdnil" a nemá už vliv na společnost jedenadvacátého století, než se odvolávat na Desatero a tvrdit, že se už vyprázdnilo. Pokud nechce brát Desatero jako smlouvu vztahu a lásky, nemá o něm mluvit.

Desatero v prvních čtyřech Slovech není oddělitelné od pátého Slova o otci a matce a už vůbec ne od šestého až desátého Slova o majetku a mravech. Desatero oproti starým a dnešním kodexům stojí na naprosto jiných základech, o kterých je třeba mluvit. A ať si Desatero berou do úst faráři nebo kdokoli jiný a dělají z něj obecnou normu mravnosti (Slovy: Kdyby tak každý dodržoval Desatero, to by bylo...) a neřeknou u toho souvislosti vztahu s Hospodinem, plácají nesmysly.

4 Židé jej mají denně ráno v modlitbě.

5 *Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit nebo také dovršit.* Matouš 5:17